

Sygn. akt VI ACa 760/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Teresa Mróz

Sędziowie: SA Agata Zajac (spr.)

SA Agata Wolkenberg

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa R. G.

przeciwko Kancelaria (...) sp. z o.o. w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 stycznia 2014 r.

sygn. akt IV C 580/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od Kancelaria (...) sp. z o.o. w W. na rzecz R. G. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 760/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w całości pozbawił wykonalności akt notarialny z dnia 19 sierpnia 2009 r. Rep. A Nr (...) sporządzony przed notariuszem M. G. w W., zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w sprawę I Co 688/10 przeciwko dłużnikowi R. G. na rzecz Kancelarii (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. co do zapłaty kwoty 2 500 000 zł oraz co do którego postanowieniem z dnia 28 lutego 2012 r. SR dla m.st. Warszawy w sprawie I Co 484/12 wydał wierzycielowi trzynastcie dalszych tytułów wykonawczych, zasądził od pozwanego Kancelarii (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. G. kwotę 3000 zł tytułem częściowej opłaty od pozwu oraz kwotę 14 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 97 000 zł tytułem opłaty częściowej od uiszczenia której powód był zwolniony.

Sąd Okręgowy dokonał następujących ustaleń faktycznych:

W dniu 17 stycznia 2008 r. między powodem R. G. a pozwanym Kancelarią (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. została zawarta umowa, na mocy której Kancelaria (...) Sp. z o.o. zobowiązała się znaleźć podmiot lub podmioty, które udzielią powodowi R. G. finansowania lub współfinansowania w drodze: uzyskania kredytu lub kredytów, udzielenia pożyczki lub pożyczek, podjęcia wspólnych lub wspólnej inwestycji. Ponadto pozwany Kancelaria (...) Sp. z o.o. zobowiązała się poręczyć za powoda zobowiązania wynikające z w/w umowy. Finansowanie wynikające z treści umowy par. 2 pkt.1 opiewać miało na kwotę 2.400.000 zł. Powód za wykonane zlecenie zobowiązał się zapłacić wynagrodzenie w wysokości 2% kwoty finansowania, ponadto zobowiązał się na zabezpieczenie roszczeń z tytułu poręczeń przez ustanowienia hipoteki kaucyjnej do kwoty 2 500 000 zł na nieruchomościach położonych w W., Al. (...) nr KW (...) oraz (...).

W dniu 19 sierpnia 2009 r. przed notariuszem w W. M. G. zostało sporządzone oświadczenie o uznaniu długu oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji aktem notarialnym Rep A nr (...). Integralną częścią aktu notarialnego Rep A nr (...) była umowa zawarta pomiędzy Kancelarią (...) a Panem R. G., w której pozwany zobowiązał się znaleźć podmiot lub podmioty, które udzielią finansowania lub współfinansowania w kwocie 2.400.000,00 zł. dla powoda a następnie je poręczą. Akt notarialny miał pełnić funkcję zabezpieczenia przyszłych ewentualnych roszczeń pozwanego. Pozwany od uznania długu oraz zabezpieczenia uzależnił dalsze wykonywanie umowy z dnia 17 stycznia 2008 r.

W dniu 26 stycznia 2010 r. wpłynął do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy (...) Wydział (...) wniosek pozwanego o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, w postaci aktu notarialnego Rep A nr (...) co do zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego kwoty 2 500 000 zł.

W dniu 30 marca 2010 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (...) Wydział (...) w sprawie I Co 688/10 nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci aktu notarialnego Rep A nr (...) na wniosek pozwanego co do zapłaty przez powoda na jego rzecz kwoty 2 500 000 zł.

Następnie na kolejny wniosek pozwanego z dnia 9 lutego 2012 r. postanowieniem z dnia 28 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (...) Wydział (...) w sprawie I Co 484/12 wydał 6 dalszych tytułów wykonawczych.

Powód o nadaniu wykonalności aktowi notarialnemu co do kwoty 2 500 000 zł. dowiedział się z zawiadomienia o wszczęciu egzekucji z dnia 9 marca 2012 r. otrzymanego od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Grodzisku Mazowieckim- M. B., a także z kolejnych zawiadomień o wszczęciu egzekucji:

- zawiadomienie z dnia 08 marca 2012 r. o wszczęciu egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli R. W., odebrane przez powoda w dniu 14 marca 2012 r.

- zawiadomienie z dnia 20 stycznia 2012 r. o wszczęciu egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli R. W.,

- zawiadomienie z dnia 06 marca 2012 r. o wszczęciu egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku T. Ż.,

- zawiadomienie z dnia 09 marca 2012 r. o wszczęciu egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piasecznie T. K..

W dniu 13 kwietnia 2012 r. złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia złożonego pod wpływem podstępu w formie aktu notarialnego. Rep A.(...) przed Notariuszem B. J..

Pozwany po raz pierwszy powziął wiadomość o złożonym przez powoda oświadczeniu od uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o uznaniu długu z treści wydanego w niniejszej sprawie postanowienia z dnia 29 czerwca 2012 r. Sądu Okręgowego (...), które pozwany odebrał w dniu 10 lipca 2012 r.

W toku prowadzenia postępowania Sąd Apelacyjny (...) Wydział (...) w dniu 24 kwietnia 2013 r. wydał postanowienie o zabezpieczeniu powództwa poprzez zawieszenie postępowań egzekucyjnych prowadzonych z wniosku pozwanego tj. Kancelarii (...) Sp. z o.o.

Nieruchomość, na której została ustanowiona hipoteka kaucyjna na rzecz strony pozwanej, została objęta procedurą wywłaszczenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jedn. Dz. U. 2008, Nr 193, poz. 1194).

Decyzją z dnia 31.10.2012r., nr (...), Minister (...) wywłaszczył opisaną wyżej nieruchomość określając jednocześnie wysokość odszkodowania przysługującego z tego tytułu powodowi oraz jego wierzycielom, w szczególności zaś wierzycielowi hipotecznemu tj. pozwanemu. Wyrokiem z dnia 08 maja 2013 r. sygn. akt I S.A./Wa 2525/12. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. oddalił skargę (...) na decyzję Ministra (...) z dnia 31 października 2012 r. Decyzja ta jest obecnie ostateczna i podlega wykonaniu.

Powód chciał uzyskać dla siebie i pozostałych wierzycieli pieniądze z wywłaszczenia. W związku z tym nie podnosił, że ustanowiona hipoteka na rzecz pozwanego jest ustanowiona na poczet przyszłych roszczeń, które jeszcze nie powstały, bo to przedłużyłoby całą procedurę, a trwała ona i tak długo. Powód miał zaufanie do pozwanego, że on tego przeciwko niemu nie wykorzysta.

W Sądzie Okręgowym w Warszawie toczy się pod sygn. akt IVC 762/12 sprawa z powództwa kancelarii (...) Sp. z o.o. w W. przeciwko R. G. o zapłatę.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodu z dokumentów złożonych do akt sprawy w toku procesu przez strony postępowania oraz z pism procesowych złożonych przez strony postępowania, ponadto na podstawie zeznań stron.

Przedmiotowe dokumenty Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne, gdyż nie były kwestionowane przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw by podważyć ich wiarygodność z urzędu.

Sąd Okręgowy wskazał, że dowód z przesłuchania stron ma charakter subsydiarnego, dobrowolnego, dwustronnego oraz symetrycznego osobowego środka dowodowego. Zdaniem Sądu Okręgowego, brak w niniejszej sprawie przedłożenia przez stronę pozwaną jakiegokolwiek dokumentu dotyczącego źródła powstania zobowiązania spowodował, że przesłuchanie stron w niniejszej sprawie było konieczne.

Sąd Okręgowy wskazał na treść zeznań złożonych za stronę pozwaną przez członka zarządu Spółki J. H., który zeznał, że pozwana wykonała czynności wynikające z umowy zawartej w dniu 17 stycznia 2008 r. w ten sposób, że udzieliła poręczenia za zobowiązania powoda i następnie dług w wysokości 2.500.000 zł spłaciła. Sąd Okręgowy nie dał wiary powyższym zeznaniom w tym zakresie wskazując, że zasłanianie się przez pozwanego niewiedzą dotyczącą szczegółów transakcji nie jest wiarygodne. Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że odroczył rozprawę celem znalezienia dokumentów dotyczących tej sprawy, zaś dalsze zeznania składane przez stronę pozwaną, z których wynika, że żadne dokumenty się nie znalazły, Sąd Okręgowy ocenił jako świadczące o tym, dokumentów takich w ogóle nie było. Sąd Okręgowy uznał, że skoro pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, które by potwierdzałyby wykonanie jakichkolwiek czynności wynikających z zawartej przez strony umowy, to złożone przez stronę pozwaną zeznania w tym zakresie były niewiarygodne.

Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom złożonym przez powoda i uznał, że działanie strony pozwanej było działaniem podstępny, pozwany wykorzystał niekorzystną sytuację powoda namawiając go do sporządzenia oświadczenia woli o uznaniu długu i poddaniu się egzekucji, uzależniając wykonanie umowy od złożenia takiego oświadczenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy uznał, że w świetle art. 88 §1 i 2 k.c. powód skutecznie uchylił się od skutków uznania długu. Przepis ten stanowi, że uprawnienie do uchylenia się od skutków oświadczenia woli przysługuje wyłącznie tej osobie, która złożyła dotkniętą wadą oświadczenia woli. Ponadto oświadczenie winno zostać sporządzone na piśmie i złożone drugiej stronie. Terminem zawitym dla osoby, której przysługuje uprawnienia złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych jest rok od chwili wykrycia błędu.

W niniejszej sprawie w ocenie Sądu Okręgowego powyższe przesłanki zostały spełnione przez powoda, czyli stronę, która złożyła oświadczenie woli o uchyleniu się od skutków prawnych. Powód w dniu 13 kwietnia 2012 r. złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych, zaś strona pozwana o tym fakcie została powiadomiona w dniu 24 lipca 2012 r., kiedy doręczono jej postanowienie o oddaleniu wniosku o zabezpieczenie powództwa w niniejszej sprawie oraz z odpowiedzi na pozew doręczonej wraz z załącznikami w sprawie IV C 762/12.

Zdaniem Sądu Okręgowego okolicznością uświadamiającą powodowi, że oświadczenie o uznaniu długu zostało złożone pod wpływem błędu, były zawiadomienia komorników o wszczęciu egzekucji, w tym m.in. zawiadomienie Komornika przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy- Woli w Warszawie R. W. z dnia 8 marca 2012 r. Zawiadomienie to pozwany odebrał w dniu 14 marca 2013 r., zaś egzekucja została wszczęta na podstawie tytułu wykonawczego, jakim był akt notarialny Rep. (...), zatem powód w tym momencie uznał, że czynność która miała zabezpieczyć świadczenia przysłe, pomimo ich braku powstania jest przez powoda egzekwowana i zrozumiał, że jego oświadczenie o uznaniu długu, który w chwili złożenia oświadczenia nie powstał oraz nie powstał do dnia dzisiejszego stał się podstawą egzekwowania czegoś co nie istniało w chwili złożenia oświadczenia i nie istnieje obecnie. Powód uświadomił sobie, że swoje oświadczenie złożył pod wpływem podstępu powoda, będąc przekonany, że jest to konieczne dla zabezpieczenia roszczeń pozwanego, które mogą powstać w przyszłości. Natomiast sam pozwany nie chciał przystąpić do wykonania umowy z dnia 17 stycznia 2008 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że skuteczne uchylenie się od skutków oświadczenia woli ma charakter prawa podmiotowego, a skutkiem jego wykonania jest doprowadzenie do nieważności czynności prawnej, przy czym nieważność ma skutek ex tunc czyli od daty dokonania czynności prawnej.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód godził się na ustalenie w postępowaniu wywłaszczeniowym na rzecz pozwanego odszkodowania w wysokości 2 500 000 zł, albowiem procedura ta zaczęła się jeszcze przed 2008 r. Odszkodowanie wynikało z ustanowienia na rzecz pozwanego hipoteki celem zabezpieczenia podmiotowego roszczenia, zaś powód nie chciał w trakcie tego postępowania podnosić, że hipoteka została ustalona na poczet roszczeń przyszłych, które jeszcze nie powstały, z uwagi na fakt, że znacznie wydłużyłoby to i tak długo trwający proces wywłaszczenia. Ponadto powód był przekonany, że kwota ta jako nienależna po jej wypłaceniu zostanie mu przez pozwanego zwrócona.

Sąd Okręgowy wskazał, że w wyniku decyzji wywłaszczeniowej Ministra (...) pozwany uzyskał korzyść majątkową (z ustanowionej przez powoda hipoteki) w postaci wierzytelności przysługującej od (...) w wymiarze 2 500 000 zł. Zdaniem powoda świadczenie to stanowi świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 §2 k.c. albowiem celem ustanowienia na rzecz pozwanego hipoteki kaucyjnej było zabezpieczenie przyszłych roszczeń z tytułu realizacji umowy z dnia 17 stycznia 2008 r. Obecnie w tym zakresie toczy się sprawa przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt I C 670/13 na skutek pozwu wniesionego przez R. G..

Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 840 §1 pkt.1 k.p.c. wskazując, że celem powództwa opozycyjnego jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie. Tym samym art. 840 k.p.c. pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych, które wymienione są w pkt. 1-3 omawianego przepisu. W niniejszym postępowaniu tytułem wykonawczym był akt notarialny Rep. A (...), któremu nadano klauzulę wykonalności.

Sąd Okręgowy uznał, że umowa zwarta przez strony miała charakter wzajemny, obustronnie zobowiązujący oraz odpłatny. Sąd Okręgowy analizując zebrany materiał dowodowy, nie dopatrywał się, ażeby strona pozwana spełniła

świadczenie wynikające z umowy, polegające na poręczeniu kredytu, pożyczki i następnie dokonania spłaty tego zobowiązania na skutek braku zapłaty ze strony powoda, zaś tylko spełnienie takiego świadczenia przez pozwanego mogło doprowadzić do powstania stosunku zobowiązaniowego. Zdaniem Sądu Okręgowego nie doszło do powstania zobowiązania między stronami, w związku z tym pozbawił w całości wykonalności akt notarialny z dnia 19 sierpnia 2009 r. Rep. A. (...).

O kosztach procesu Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie w szczególności art. 233 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 65 k.c. i art. 88 k.c., art. 170 Ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi przez:

1. pominięciu przy rozstrzygnięciu w przedmiotowej sprawie ustaleń i rozstrzygnięcia poczynionego przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. w wyroku z dnia 08.05.2013 r., sygn. Akt I SA/Wa 2535/12 w odniesieniu do istnienia i wysokości wierzytelności pozwanego względem powoda zabezpieczonej hipoteką a stanowiącej przedmiot aktu notarialnego, którego dotyczy niniejsze postępowanie, a także ustaleń organów administracji w tym zakresie,
2. błędne uznanie, że rozstrzygnięcie zapadłe w postępowaniu administracyjnym i sądowno-administracyjnym, mające za przedmiot odszkodowanie z tytułu wywłaszczenia hipoteki zabezpieczającej wierzytelność, której istnienie, wysokość i wymagalność wynika z aktu notarialnego stanowiącego przedmiot niniejszego postępowania potwierdzającego wykonanie umowy stron z dnia 17.01. 2008 r. nie ma wpływu oraz znaczenia dla niniejszego postępowania oraz postępowania egzekucyjnego pomimo iż wszystkie te postępowania związane są z tą samą wierzytelnością,
3. błędną oceną części działań, zaniechań oraz oświadczeń powoda składanych w toku postępowania administracyjnego w odniesieniu w szczególności do dania wiary powodowi, iż w postępowaniu tym uznawał jedynie istnienie hipoteki, pomimo iż z materiału dowodowego wynika, że powód w formie pisemnej przyznawał istnienie wymagalnej wierzytelności wobec pozwanego zabezpieczonej hipoteką,
4. pominięcie części działań, zaniechań oraz oświadczeń powoda składanych w toku postępowania administracyjnego, z których wynika, iż powód w formie pisemnej przyznawał istnienie wymagalnej wierzytelności wobec pozwanego zabezpieczonej hipoteką,
5. błędne uznanie, że termin dla złożenia oświadczeniu o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o uznaniu długu przez powoda rozpoczął bieg w kwietniu 2012 r., podczas gdy termin ten rozpoczął swój bieg w dniu 24.06. 2010 r.,
6. błędne uznanie, że powód skutecznie uchylił się od skutków prawnych oświadczenia o uznaniu długu, pomimo iż w tym zakresie doszło do naruszenia terminu wskazanego w art. 88 k.c.,
7. błędne uznanie, że powód nie uznał długu w stosunku do pozwanego również w toku postępowania wywłaszczeniowego,
8. błędne uznanie, że umowa z dnia 17.01. 2008 r., nie została przez pozwanego wykonana pomimo, że okoliczności te zostały potwierdzone w formie pisemnej oraz w sposób dorozumiany przez powoda w toku postępowania administracyjnego i sądowno- administracyjnego,
9. niewskazanie w uzasadnieniu wyroku dlaczego przy wyrokowaniu w niniejszej sprawie pominięte zostały oświadczenia jednoznacznie uznające wymagalny dług powoda względem pozwanego a także działania i zaniechania powoda w toku postępowania administracyjnego i sądowno-administracyjnego w przedmiocie uznania długu powoda wobec pozwanego, w przedmiocie istnienia i wymagalności wierzytelności zabezpieczonej hipoteką względem pozwanego, podczas gdy zeznania powoda złożone w trakcie niniejszego postępowania stały w jawnej

sprzeczności z jego oświadczeniami, działaniami i zaniechaniami w toku postępowania administracyjnego i sądowno-administracyjnego w przedmiocie uznania wymagalnego długu powoda względem pozwanego.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenia powództwa w całości,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
3. przeprowadzenie dowodów wskazanych w apelacji na okoliczności w niej wskazane, których konieczność powołania wyniknęła dopiero na obecnym etapie postępowania,

względnie o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w podwójnej wysokości.

Do apelacji pozwany załączył pismo komornika z 9 marca 2012 r. kierowane do Sądu Rejonowego w Białymstoku, z którego wynika, że zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało doręczone dłużnikowi w dniu 30 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż mimo częściowo błędnego uzasadnienia, zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe.

Za bezzasadny Sąd Apelacyjny uznał przede wszystkim zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że zarzut obrazy tego przepisu może być skutecznym zarzutem apelacji tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera tak kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę instancyjną, zaś uzasadnieniu zaskarżonego wyroku takich zarzutów postawić nie można, odpowiada ono bowiem wszelkim wymogom art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy poczynił też prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny w całości przyjmuje za własne, uznając za bezzasadny zarzut naruszenia art. 233 k.p.c.

Skarżący nie zauważył, że art. 233 k.p.c. zawiera dwa odrębne przepisy, nie określając czy zarzuca naruszenie art. 233 § 1 czy § 2 k.p.c.

Ponadto Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że skuteczne postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania przez skarżącego, posługującego się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189).

Tymczasem skarżący w swojej apelacji, sporządzonej i wniesionej przez profesjonalnego pełnomocnika, ograniczył się wyłącznie do wskazania na naruszenie art. 233 k.p.c., bez odniesienia tego zarzutu do konkretnych dowodów i dokonanych w oparciu o te dowody ustaleń faktycznych.

Z uzasadnienia apelacji wynika, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżący odnosi do oceny skuteczności oświadczenia powoda o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia o uznaniu długu wobec

pozwanego, wskazując na rozbieżności między oświadczeniami powoda składanymi w toku postępowań administracyjnych i zeznaniami złożonymi w niniejszym postępowaniu.

Te zarzuty, podobnie jak zarzuty naruszenia art. 88 k.c. i art. 65 k.c. Sąd Apelacyjny uznaje za bezzasadne przede wszystkim z następujących przyczyn:

Błędnie Sąd Okręgowy uznał, iż istotne znaczenie ma w sprawie niniejszej ocena skuteczności złożonego przez powoda oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli. Z treści pozwu wynika bowiem, że jako podstawę żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego powód wskazywał na fakt nieistnienia wierzytelności, co do której złożył oświadczenie o uznaniu długu. Stanowisko Sądu Okręgowego opierało się na założeniu, że oświadczenie powoda o uznaniu długu stanowiło samoistną podstawę roszczenia pozwanego. W polskim systemie prawnym regułą jest przyczynowość czynności prawnych i niedopuszczalność konstruowania nieprzewidzianych prawem czynności abstrakcyjnych. Właściwe uznanie długu, przybierające formę umowy, zawiera oświadczenie dłużnika, potwierdzające, że ciąży na nim określony dług i zobowiązany jest go spłacić. Umowa taka odwołuje się więc i potwierdza istnienie długu powstałego wcześniej w stosunkach między dłużnikiem a wierzycielem, takiego długu jednak nie tworzy. Jeżeli więc dłużnik dowiedzie, że dług w rzeczywistości nie istnieje - podważona zostaje materialnoprawna podstawa zobowiązania i uznanie długu staje się bezskuteczne. Nie jest to przesłanka wymagająca uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia woli o uznaniu długu, ponieważ nie dotyczy wady tego oświadczenia lecz jego bezprzedmiotowości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r. V CSK 398/14). Taki sam skutek należy przypisać oświadczeniom powoda składanym w toku postępowania administracyjnego związanego z wywłaszczeniem nieruchomości powoda co do istnienia wierzytelności zabezpieczonych hipotekami. Tym samym składane przez powoda oświadczenia o uznaniu długu wywołują jedynie skutki w zakresie rozkładu ciężaru dowodu, gdyż to powód ma wykazać, że uznany dług w rzeczywistości nie istnieje.

Tym samym dla rozstrzygnięcia zasadności żądania powoda istotne znaczenie ma ustalenie, czy po stronie pozwanego istnieje wierzytelność wskazana w tytule egzekucyjnym, jakim jest akt notarialny z 19 sierpnia 2009 r.

Nie ulega wątpliwości, iż wierzytelność ta ma wynikać z umowy zawartej przez strony w dniu 17 stycznia 2008 r. i została zabezpieczona hipoteką ustanowioną na nieruchomości powoda.

Z treści oświadczenia złożonego na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 14 sierpnia 2015 r. przez pełnomocnika powoda wynika, że na podstawie tytułu wykonawczego nie została wyegzekwowana żadna kwota i że pozwany otrzymał ponad 2 500 000 zł w ramach postępowania wywłaszczeniowego jako wierzyciel hipoteczny.

Powyższe okoliczności przyznał pełnomocnik pozwanego.

Nawet zatem przy uznaniu, że pozwanemu przysługiwała w stosunku do powoda wierzytelność wskazana w treści aktu notarialnego z dnia 19 sierpnia 2009 r., to wierzytelność ta wygasła na skutek zaspokojenia wierzyciela.

Niezależnie od powyższej okoliczności, która sama w sobie stanowi podstawę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności i uzasadnia oddalenie apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż nie ma podstaw do uznania, iż wierzytelność w kwocie 2 500 000 zł, wynikająca z umowy z dnia 17 stycznia 2008 r., pozwanemu w stosunku do powoda przysługiwała.

Z treści powyższej umowy wynika bowiem, że Kancelaria (...) Sp. z o.o. zobowiązała się znaleźć podmiot lub podmioty, które udzielą powodowi R. G. finansowania lub współfinansowania na kwotę 2 400 000 zł w drodze: uzyskania kredytu lub kredytów, udzielenia pożyczki lub pożyczek, podjęcia wspólnych lub wspólnej inwestycji, a ponadto zobowiązała się poręczyć za powoda zobowiązania wynikające z powyższych umów. Powód za wykonane zlecenie zobowiązał się zapłacić wynagrodzenie w wysokości 2% kwoty finansowania.

Z treści umowy wynika więc tylko zobowiązanie powoda do zapłaty wynagrodzenia w kwocie 48 000 zł za czynności podjęte przez pozwanego zgodnie z zawartą umową. Powstanie wierzytelności w kwocie 2 400 000 zł mogłoby wynikać

jedynie z odrębnych czynności prawnych, np. udzielenia powodowi pożyczki czy też poręczenia spłaty przez powoda takiej pożyczki i w rezultacie uregulowania długu – wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela.

Sama treść zawartej przez strony umowy nie daje podstaw do uznania, że po stronie pozwanego powstała wierzytelność w kwocie 2 400 000 zł.

Skoro ze wskazanej w oświadczeniu o uznaniu długu czynności prawnej nie wynika wierzytelność objęta uznaniem, a powód zaprzeczył, aby pozwana Spółka zawarła inną umowę z której wierzytelność ta mogłaby wynikać, to strona pozwana powinna w ocenie Sądu Apelacyjnego fakt zawarcia takiej umowy lub dokonania czynności co najmniej uprawdopodobnić.

Niewątpliwie najistotniejsze znaczenie w niniejszym postępowaniu ma dowód z zeznań stron, a w szczególności zeznania złożone przez członka zarządu pozwanej Spółki, który nie potrafił nawet w przybliżeniu określić charakteru czy rodzaju czynności podjętych w wykonaniu łączącej strony umowy, poza wskazaniem, że spółka udzieliła poręczenia za zobowiązanie powoda w wysokości 2 500 000 zł bez wskazania kiedy i na czyją rzecz. Mimo udzielonego przez Sąd Okręgowy terminu pozwana – będąca podmiotem profesjonalnie zajmującym się obsługą prawną – nie odnalazła żadnych dokumentów nawet uprawdopodobniających fakt podjęcia jakichkolwiek działań zmierzających do wykonania umowy czy też mogących być źródłem powstania wierzytelności w stosunku do powoda.

Stwierdzenie, że nie istnieje wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym uzasadnia uwzględnienie powództwa w oparciu o treść art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

Ponieważ tytuł wykonawczy jakim jest akt notarialny nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej, podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego mogą być wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące istnienia wierzytelności objętej tym tytułem niezależnie od tego, kiedy zarzuty te powstały, w tym zarzut nieistnienia roszczenia wierzyciela.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w ramach niniejszego postępowania powód wykazał, że wierzytelność objęta tytułem wykonawczym pozwanemu nie przysługuje.

Mając powyższe na względzie i uznając podniesione w apelacji zarzuty za bezzasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.